

चित्रकाव्यमनेकविधं यथा । पद्म-च्छत्र-धनुः-खड्ग-
नागपाश-कवाट-नौका-बन्धाः । अस्त्रगति-त्रिपदी-
गोमूत्रिकादयः ।

केकापङ्कतिः ————— ४१

तद्गुणः ————— ४२

तुल्ययोगिता ————— ४३

सा चिन्धा ।

प्रथमा यथा —————

द्वितीया यथा —————

तृतीया यथा —————

दीपकं ————— ४४

दृष्टान्तः ————— ४५

निदर्शना ————— ४६

सा चिन्धा ।

निरुक्तिः ————— ४७

परिकरः ————— ४८

परिकराङ्कुरः ————— ४९

परिणामः ————— ५०

परिरुक्तिः ————— ५१

परिसंख्या ————— ५२

पर्यस्तापङ्कतिः ————— ५३

पर्यायः ————— ५४

स द्विविधः ।

पर्यायोक्तं ————— ५५

तत् द्विविधं ।

पिहितं ————— ५६

पुनरुक्तवदाभासः ————— ५७

पूर्वस्वरूपः ————— ५८

स द्विविधः ।

प्रतिवस्तूपमा ————— ५९

प्रतिषेधः ————— ६०

प्रतीपं ————— ६१

तत्तद्व्याभेदेन पञ्चविधं । न तु नामभेदेन ।

प्रत्यनीकं ————— ६२

प्रस्तुताङ्कुरः ————— ६३

प्रहर्षणं ————— ६४

तत् त्रिविधं ।

प्रौढोक्तिः ————— ६५

भाविकं ————— ६६

भाषासमावेशः ————— ६७

“केकापङ्कतिरन्यस्य शङ्कातस्तस्य निरुक्ते” । ४१

“तद्गुणः स्वगुणव्यागादन्यदीयगुणग्रहः” । ४२

“वर्णानामितरेषां वा धर्मेकं तुल्ययोगिता” ।

“हिताहिते वृत्तितौल्यमपरा तुल्ययोगिता ।

गुणोत्कृष्टः समीकृत्य वचोऽन्या तुल्ययोगिता” । ४३

“वदन्ति वर्णवर्णानां धर्मेकं दीपकं बुधाः” । ४४

“चेद्विम्बप्रतिविम्बं दृष्टान्तस्तदलङ्कृतिः” । ४५

“वाक्यार्थयोः सदृशयोरेकारोपो निदर्शना ।

पदार्थगर्भामप्यन्ये वदन्यन्यां निदर्शना ॥

अपरां बोधनं प्राजः क्रिययासत्सदर्थयोः” । ४६

“निरुक्तिर्योगतो नाम्नामन्यार्थत्वप्रकल्पनं” । ४७

“अलङ्कारः परिकरः सामिप्रायविशेषण” । ४८

“सामिप्रायविशेष्यश्चेद्वेत् परिकराङ्कुरः” । ४९

“परिणामः क्रियार्थश्चेद्विषयी विषयात्मना” । ५०

“परिरुक्तिर्विनिमयो न्यूनाभ्यधिकयोर्मिथः” । ५१

“परिसंख्या निषिध्यैकमेकस्मिन् वस्तुयन्त्रण” । ५२

“अन्यत्र तस्यारोपार्थः पर्यस्तापङ्कतिस्तु सा” । ५३

“पर्यायो यदि पर्यायेकैकस्यानेकसंश्रयः ।

“एकस्मिन् यस्यानेकं वा पर्यायः सोऽपि सम्मतः” ॥ ५४

“पर्यायोक्तं तु गम्यश्चेद्वचोभङ्गान्तराश्रयः ।

पर्यायोक्तं तदप्याज्यद्वयानेनेकसाधनं” ॥ ५५

“पिहितं परदत्तान्तज्ञातुः साकूतचेष्टित” । ५६

“आपाततो यदर्थस्य यौनरुक्तावभाषणं ।

पुनरुक्तवदाभासः स भिन्नाकारशब्दगः” ॥ ५७

“पुनः स्वगुणसंप्राप्तिः पूर्वस्वरूपमुदाहृतं ।

पूर्वावस्थानुवृत्तिश्च विज्ञते सति वस्तुनि” ॥ ५८

“वाक्ययोरेकसामान्ये प्रतिवस्तूपमा मता” । ५९

“प्रतिषेधः प्रसिद्धस्य निषेधस्यानुकीर्तनं” । ६०

“प्रतीपमुपमानस्याप्युपमेयत्वकल्पनं ।

अन्योपमेयलाभेन वर्णस्यानादरश्च तत् ॥

वर्णोपमानलाभेन तथान्यस्याप्यनादरः ।

वर्णनान्यस्योपमाया अनिष्पत्तिर्वचश्च तत् ॥

प्रतीपमुपमानस्य कैमर्थ्यमपि मन्यते” । ६१

“प्रत्यनीकं बलवतः शत्रोः पक्षे पराक्रमः” । ६२

“प्रस्तुतेन प्रस्तुतस्य द्योतने प्रस्तुताङ्कुरः” । ६३

“उत्पण्डितार्थसंसिद्धिर्विना यत्नं प्रहर्षणं ।

वाञ्छितादधिकार्थस्य संसिद्धिश्च प्रहर्षणं ॥

यत्नादुपायसिद्धार्थात् साक्षात्लाभः फलस्य तत्” ॥ ६४

“प्रौढोक्तिरुत्कर्षहेतौ तद्वेतुत्वप्रकल्पनं” । ६५

“भाविकं भूतभावार्थसाक्षात्कारस्य वर्णनं” । ६६

“शब्देरेकविधैरेव भाषासु विविधास्त्वपि ।

वाक्यं यत्र भवेत् सोऽयं भाषासम इतीक्यते” ॥ ६७

“प्रजल्पन् मत्पदे लभः कान्तः किं न हि नूपुरः” ॥

४१

“पद्मरागायते नासामौक्तिकं तेऽधरत्विधा” ॥ ४२

“सङ्कुचन्ति सरोजानि खैरिणीवदनानि च ।

त्वदङ्गमार्दवे दृष्टे कस्य धित्ते न भासते ।

मालवीप्रशम्लेखा कदलीनां कठोरता ॥

प्रदीयते पराभूतिर्मित्रशत्रवयोरुत्तया ॥

लोकपालो यमः पाश्री श्रीदः शक्रो भवानपि” ॥ ४३

“मदेन भाति कलमः प्रतापेन महीपतिः” ॥ ४४

“त्वमेव कीर्त्तिमान्नाजन् विद्युरेव हि कन्तिमान्” ॥ ४५

“या दातुः सौम्यता सेयं पूर्यन्दोरकलङ्कता ॥

त्वमेव युगलं धत्ते लीलां नीलाम्बुजमनोः ॥

नक्षत्राजविरोधीति क्षीणं चन्द्रोदये तमः” ॥ ४६

“इदृशैश्चित्तैर्जने सत्यं दोषाकरो भवान्” ॥ ४७

“सुधांशुकलितोत्तंसस्तापं हरतु वः शिवः” ॥ ४८

“चतुर्णां पुष्पाध्यानां दाता देवस्तुर्जुनः” ॥ ४९

“प्रसन्नेन दृग्गणेन वीक्षिते मदिरैर्दृष्टा” ॥ ५०

“यथावेकं शरं सुक्ता कटाक्षान् स रिपुस्त्रियाः” ॥ ५१

“स्नहच्छयः प्रदीपेभ्य न खान्नेषु नतम्बुवा” ॥ ५२

“नायं सुधांशुः किं तर्हि सुधांशुः प्रेयसीमुखं” ॥ ५३

“पद्मं सुक्ता गता चन्द्रं कामिनीवदनप्रभा ॥

अधुना पुलिनं तत्र यत्र खेतः पुराजनि” ॥ ५४

नमस्तस्मै कृतो येन सुधा राजनधूकुचौ ॥

यामि चूतलतां द्रष्टुं युवाभ्यामास्यतामिह” ॥ ५५

“प्रिये गृह्णागते प्रातः कान्ता तल्पमकल्पयत्” ॥ ५६

“सुजङ्गकुललीकृतशशिभुजांशुश्रीतगुः ।

जगन्त्यपि सदा पायादप्यन्तेहोरः शिवः” ॥ ५७

हरकण्ठांशुलिप्ताऽपि शेषस्त्वक्कण्ठाश्रितः ॥

दीपे निर्वापितोऽप्यासीत् काशीरत्नैर्मुहूर्त्तः” ॥ ५८

“तापेन भाजते सूर्यः शूरश्चापेन राजते” ॥ ५९

“न द्यूतमेतत् कितवाक्रीडनं निश्चितैः शरैः” ॥ ६०

“तल्लोचनसमं पद्मं तद्वत्सदृशो विधुः ।

अलं गर्व्यं ते वक्तुकान्त्या चन्द्रो भवादृशः ।

कः क्रौर्ध्वदर्पस्ते मृग्यो लतुल्याः सन्ति हि स्त्रियः ।

मिथ्यावादो हि सुग्धादि तन्मखामं किन्नाम्बुजं ।

दृष्टं चेददं तस्याः किं पद्मेन किमिन्दना” ॥ ६१

“जैत्रनेत्रानुगौ कर्णावतलाभ्यामधःकृतौ” ॥ ६२

“किं भृङ्ग सत्यां मालयां केतव्या कण्टकस्थया” ॥ ६३

“तामेव ध्यायते तस्मै विष्टुष्टा सैव दृष्टिता ॥

दीपमुदीपयेद्यावत्तावदभुदितो रविः ॥

निष्कृज्जनौषधीमूलं खनतासादितो निधिः” ॥ ६४

“कचाः कलिन्दजातीरतमालस्तोममेचकाः” ॥ ६५

“अहं विनोक्तयेऽद्यापि युध्यन्तेऽत्र सुरासुराः” ॥ ६६

“गुञ्जन्मणिमञ्जारे कलगम्भीरे विहारसरसीतीरे ।

विरसासि कैलिकीरे किमालि धीरे ऽगम्यसार-
समीरे” ॥ ६७